

Redakcja naukowa
Katarzyna Maj-Serwatka

Fragment książki
materiał promocyjny

Polski system finansowy

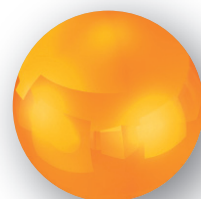
WYBRANE ZAGADNIENIA

Wyzwania dla polityki podatkowej oraz konkurencyjności
systemu podatkowego

print pdf epub mobi

e•edu-Libri

Polski system finansowy

WYBRANE ZAGADNIENIA

Autorzy:

Julia Podobińska **5**

Jakub Sowa **3**

Gabriela Strojna **4**

Michał Tabor **1**

Dawid Żuk **2**

Redakcja naukowa
Katarzyna Maj-Serwatka

Polski system finansowy

WYBRANE ZAGADNIENIA

e.edu-Libri

Kraków-Legionowo 2024

© edu-Libri s.c. 2024

Redakcja i korekta: Barbara Wardein

Projekt okładki i stron tytułowych: GRAFOS

Ilustracja na okładce: Lemonsoup14/Shutterstock

Recenzent: Dr Anna Wichowska

Publikacja została sfinansowana ze środków subwencji przyznanej
Uniwersytetowi Ekonomicznemu w Krakowie

Wydawnictwo edu-Libri
ul. Zalesie 15, 30-384 Kraków
e-mail: edu-libri@edu-libri.pl

Skład i łamanie: GRAFOS
Druk i oprawa: OSDW Azymut Sp. z o.o.
Łódź ul. Senatorska 31

ISBN druk 978-83-66395-71-8

ISBN pdf 978-83-66395-72-5

ISBN epub 978-83-66395-73-2

ISBN mobi 978-83-66395-74-9

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Ocena konkurencyjności polskiego systemu podatkowego na tle wybranych krajów Unii Europejskiej	10
1.1. Wprowadzenie	10
1.2. Harmonizacja podatkowa a konkurencja podatkowa w Unii Europejskiej	11
1.3. Analiza poziomu wskaźnika międzynarodowej konkurencyjności podatkowej w latach 2017–2023	16
1.4. Identyfikacja słabych stron polskiego systemu podatkowego w świetle międzynarodowych raportów	22
1.5. Wyzwania w obszarze polityki podatkowej państwa	26
1.6. Podsumowanie	28
Rozdział 2. Ocena wydajności fiskalnej podatku od dochodów kapitałowych w Polsce	30
2.1. Wprowadzenie	30
2.2. Podstawy teoretyczne i prawne podatku od dochodów kapitałowych w Polsce	31
2.3. Analiza poziomu stawek podatku od dochodów kapitałowych w krajach Unii Europejskiej	35
2.4. Ocena wydajności fiskalnej podatku od dochodów kapitałowych w Polsce w latach 2004–2022	39
2.5. Podsumowanie	44
Rozdział 3. Podatek od dochodów kapitałowych – doświadczenia krajów Unii Europejskiej	47
3.1. Wprowadzenie	47
3.2. Znaczenie podatku od dochodów kapitałowych dla polityki finansowej państwa	48
3.3. Podatek od dochodów kapitałowych w krajach Unii Europejskiej	52
3.4. Zastosowanie regresji liniowej w analizie dochodów z podatku od dochodów kapitałowych	59
3.5. Analiza zależności między dochodami podatkowymi państw a dochodami z podatku od dochodów kapitałowych	61
3.6. Podsumowanie	65
Rozdział 4. Odwrócony kredyt hipoteczny jako dodatkowe źródło zabezpieczenia emerytalnego	67
4.1. Wprowadzenie	67
4.2. Charakterystyka modeli odwróconej hipoteki	68

4.3. Zasady funkcjonowania odwróconej hipoteki w Polsce	71
4.4. Analiza rynku <i>equity release</i> w Polsce	75
4.5. Ocena usług typu <i>equity release</i> w Polsce i kierunki rozwoju	79
4.6. Podsumowanie	82
Rozdział 5. Rola Funduszu Kościelnego w finansowaniu działalności kościołów i innych związków wyznaniowych w Polsce	84
5.1. Wprowadzenie	84
5.2. Finansowanie kościołów i innych związków wyznaniowych	85
5.3. Fundusz Kościelny i jego znaczenie w finansowaniu kościołów i innych związków wyznaniowych	89
5.4. Wydatki z budżetu państwa w ramach funduszu kościelnego na działalność kościół i innych związków wyznaniowych w Polsce	92
5.5. Podsumowanie	96
Spis tabel	98
Spis rysunków	100
Bibliografia	101

Wstęp

Początek trzeciej dekady XXI wieku był okresem pełnym wyzwań zarówno na poziomie gospodarek narodowych, jak i w wymiarze globalnym. Ich źródłem były wydarzenia, takie jak m.in. pandemia COVID-19, inwazja Rosji na Ukrainę czy zmiany technologiczne i postępująca cyfryzacja. Wydarzenia te miały daleko idące skutki geopolityczne, zwłaszcza w obszarze bezpieczeństwa europejskiego czy szerzej – światowego. W konsekwencji zmianie uległy dotychczasowe zasady funkcjonowania sektora publicznego. W odpowiedzi na te wydarzenia działania na poziomie międzynarodowym i krajowym widoczne były głównie w zastosowanych na niespotykaną wcześniej skalę instrumentach polityki budżetowej, a także pieniężnej. Charakter podejmowanych środków był zróżnicowany a dynamiczna sytuacja powodowała, że państwa, działając w niestabilnym otoczeniu społeczno-gospodarczym, nie zawsze skutecznie przeciwdziałały pojawiającym się turbulencjom. Stąd można się spodziewać, że nadchodzące lata będą trudnym okresem dla finansów publicznych, w przypadku których szczególnie widoczne są daleko idące skutki minionych wydarzeń. Z prognoz i wstępnych analiz makroekonomicznych wynika, że w wielu krajach główne wysiłki skoncentrowane zostaną na przeciwdziałaniu nadmiernemu wzrostowi długu publicznego przy jednoczesnym dbaniu o zrównoważony wzrost społeczno-gospodarczy. Będzie to wymagało przemyślonej polityki zarówno podatkowej, jak i wydatkowej i uwzględnienia w polityce państwa działań nakierowanych na włączenie społeczne, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, tworzenie nowoczesnej gospodarki cyfrowej, czy wreszcie zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego i ochrony granic.

Niniejsza publikacja została poświęcona bieżącym problemom społeczno-gospodarczym. W monografii poruszono zagadnienia z obszaru polskiego systemu finansowego państwa. Szczegółne miejsce zajmują w niej współczesne wyzwania dotyczące polityki podatkowej państwa w zakresie wybranych źródeł dochodowych oraz konkurencyjności polskiego systemu podatkowego, a także zagadnienia dotyczące wydatków budżetu państwa. W monografii podjęto także problematykę instrumentów finansowych mogących wspomóc system emerytalny w Polsce. Monografia składa się z pięciu rozdziałów przygotowanych przez studentów

Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie należących do Koła Naukowego „Finanse i podatki”.

Rozdział pierwszy pt. „Ocena konkurencyjności polskiego systemu podatkowego na tle wybranych krajów Unii Europejskiej” otwierający monografię stanowi pogłębioną analizę konkurencyjności polskiego systemu podatkowego. Przedstawiono w nim wiele aspektów oddziałujących na konkurencyjność systemu podatkowego krajów europejskich, wychodząc od ważnego zagadnienia harmonizacji prawa podatkowego i omówienia możliwych form konkurencji podatkowej. Rozważania obejmują również analizy wskaźnika międzynarodowej konkurencyjności podatkowej. Stały się podstawą do oceny i identyfikacji słabych stron polskiego systemu podatkowego i określenia stojących przed nim wyzwań. W ostatniej części rozdziału zawarto ważne rekomendacje i wnioski dla polityki podatkowej państwa.

Problematyka podatkowa jest również przedmiotem rozważań prowadzonych w rozdziale drugim. Zaprezentowano w nim podstawy teoretyczne i prawne podatku od dochodów kapitałowych w Polsce oraz system ulg i zwolnień w tym podatku. Spośród poszczególnych elementów konstrukcji podatku pogłębionej analizie poddano stawki podatku od dochodów kapitałowych w krajach Unii Europejskiej z uwzględnieniem stawek opodatkowania dywidend i zysków kapitałowych. W części empirycznej rozdziału ocenie poddano wydajność fiskalną podatku od dochodów kapitałowych w Polsce w latach 2004–2022. Wskazano także na kierunki planowanych zmian w opodatkowaniu dochodów kapitałowych w Polsce.

Rozdział trzeci stanowi kontynuację rozważań zawartych w rozdziale drugim na temat znaczenia podatku od dochodów kapitałowych w dochodach podatkowych budżetu państwa. Tym razem problem ten został ukazany w szerszym kontekście obejmującym politykę finansową krajów należących do Unii Europejskiej. Rozdział zawiera pogłębioną analizę konstrukcji i znaczenia podatku od dochodów kapitałowych. Przeprowadzone analizy pozwoliły na identyfikację podstawowych różnic występujących w konstrukcji podatku od dochodów kapitałowych w krajach członkowskich. Wskazano również na zróżnicowane znaczenie tego podatku w dochodach podatkowych poszczególnych krajów.

Skutki starzenia się społeczeństwa widoczne są w wielu obszarach polityki finansowej państwa. Szczególnie niekorzystne konsekwencje odczuwalne są w systemie zabezpieczenia społecznego. Stąd coraz większe znaczenie mają usługi *equity release*, które mogą służyć jako dodatkowe źródło pozyskania środków finansowych w okresie starości. Wybrane instrumenty finansowe mogące wspomóc system emerytalny w Polsce są przedmiotem rozważań zawartych w rozdziale czwartym. Scharakteryzowano w nim podstawowe usługi rynku *equity release* oraz omówiono modele odwróconej hipoteki. Szczegółowo przeanalizowano regulacje prawne obowiązujące w Polsce wynikające z ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym oraz przepisy kodeksu cywilnego odnoszące się do umowy dożywocia. Analiza prawodawstwa uzupełniona została analizą danych prezentujących m.in. liczbę

transakcji, średni wiek kredytobiorcy czy kwoty wypłaconych świadczeń przez fundusze hipoteczne. Dokonano również oceny rynku *equity release* w Polsce oraz przedstawiono perspektywy jego rozwoju.

W rozdziale piątym poruszono zagadnienie wydatków budżetu państwa w ramach Funduszu Kościelnego. Przedstawiono w nim metody finansowania kościołów i innych związków wyznaniowych oraz omówiono historię powstania i zasady funkcjonowania Funduszu Kościelnego w polskim systemie prawnym. W oparciu o modele obecne w innych krajach europejskich dokonano próby określenia kierunków zmian w finansowaniu instytucji kościelnych w Polsce. Wskazano również na niewielkie znaczenie wydatków w ramach Funduszu Kościelnego dla budżetu państwa, podkreślając fakt, że są one głównie przeznaczone na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne duchownych.

Na zakończenie pragnę podziękować Panu Prof. drowi hab. Pawłowi Luli – Prorektorowi ds. Nauki, za pomoc w wydaniu niniejszej monografii. Ponadto szczególne podziękowania należą się Recenzentce – Pani dr Annie Wichowskiej z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, która zawsze chętnie służy nam swoją wiedzą i życzliwością, wspierając naukowe aspiracje Studentów.

Katarzyna Maj-Serwatka

W monografii poruszono zagadnienia z obszaru polskiego systemu finansowego. Szczególne miejsce zajmują w niej współczesne wyzwania dotyczące polityki podatkowej w zakresie wybranych źródeł dochodowych oraz konkurencyjności polskiego systemu podatkowego. Omówiono podstawy teoretyczne i prawne podatku od dochodów kapitałowych w Polsce z uwzględnieniem obowiązującego systemu ulg i zwolnień. W książce zaprezentowano także podstawowe różnice w konstrukcji podatku w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Ponadto w monografii znalazł się rozdział poświęcony problematyce instrumentów finansowych mogących wspomóc system emerytalny w Polsce.

Poszczególne rozdziały zostały napisane przez studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie należących do Koła Naukowego „Finanse i Podatki”, a za redakcję naukową publikacji odpowiadała Katarzyna Maj-Serwatka, doświadczony pracownik badawczo-dydaktyczny z Katedry Finansów Publicznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

www.edu-libri.pl

Wydawnictwo edu-Libri jest oficyną wydawniczą publikacji naukowych i edukacyjnych.

Współpracujemy z profesjonalnymi redaktorami merytorycznymi i technicznymi z dużym doświadczeniem w przygotowywaniu publikacji specjalistycznych. Stawiamy na jakość łączoną z nowoczesnością, a najważniejsze dla nas są przyjemność współtworzenia i satysfakcja z dobrze wykonanego zadania.

Nasze publikacje (drukowane i elektroniczne) są dostępne w księgarniach stacjonarnych i internetowych oraz w czytelnich on-line ibuk.pl, osbi.pl i nasbi.pl - szczegóły na stronie wydawnictwa.

